

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ ЗМІСТОВОГО ДОЗВІЛЛЯ

Земляна Т.М. (м. Комсомольськ, Україна)

І ні стеблинку, ні травинку
Я не ображу – це страшенний гріх,
Бо в кожній з них живе тримка живинка,
Що світиться довірою до всіх.

Фундамент екологічної культури закладається в дитинстві. Особливе місце у формуванні екологічного світогляду відводиться загальноосвітній середній школі. Вивчення в школі природничих наук формує основи екологічних знань та наукові засади природокористування. Природоохоронні знання необхідні для вдосконалення самого навчально-виховного процесу, формування цілісної картини світу. Екологічна освіта і виховання в школах мають реалізуватися неперервно і послідовно, комплексно і на міжпредметній основі, формувати певні переконання відповідно до набутих знань, а також практичні навички й активну життєву позицію щодо збереження природи. Тому зміст природоохоронної освіти повинен включати систему знань про особливості природи і взаємовідносини суспільства і природи, вміння й навички з її вивчення, збереження і відтворення.

Особливо гостро постає питання екологічної освіти й виховання молодших школярів. Педагоги нашої школи глибоко переконані, що звичку чинити щодо природи гуманно, відповідно до законів високої людської моралі, слід виховувати у стінах навчального закладу з дитинства. Кожен учень має оволодіти «екологічною грамотою», а серце і розум його повинні бути одухотворені любов'ю до всього живого. Отже, одним із важливих завдань школи на сучасному етапі є екологічне виховання учнівської молоді – психолого-педагогічний процес, спрямований на формування в школярів шанобливого ставлення до природи та екологічної культури в цілому.

Екологічно правильна, розумна поведінка стосовно природи має стати особистим переконанням кожної людини. У часи Чорнобильської катастрофи та місцевих техногенних катаклізмів значно зростає роль екологічного виховання, під яким розуміються цілеспрямоване формування в учнів екологічного стилю мислення, необхідних екологічних, моральних, правових знань про природу і місце в ній людини з активною життєвою позицією в справі раціонального використання навколишнього середовища. Одним із компонентів такого виховання є позакласна робота, де кожна дитина може використати набуті знання з метою збереження довкілля, виявити свої здібності.

Протягом останніх років (2003-2012) центром екологічного виховання школярів Комсомольської ЗОШ I-III ступенів №2 з поглибленим вивченням математики є екологічний клуб «КОМЕК», на базі якого діють агітбригада, екологічний театр, пошукові загони (керівники Балабась Інна Віталіївна, Возняк Віталій Євстафійович).

Юні екологи активні учасники міських конкурсів екологічних агітбригад і екологічних театрів. Під час своїх виступів вони використовують інформацію, яку надає державна екологічна інспекція міста Комсомольська, а також плакати, малюнки, декорації, костюми, музичне оформлення, танцювальні композиції. Кожен виступ проходить під єдиним лозунгом: **«Берегти природу – значить берегти Батьківщину».**

Разом із діяльністю екологічної агітбригади «КОМЕК» здійснюється природоохоронна робота екологічних загонів «Зелений патруль» та «Сьорчинг». Так як, вони працюють у одному напрямку, то їх спільною метою є виховання господаря, здатного працювати в умовах ринкової економіки; формування творчої працелюбної особистості, екологічної культури; привернення уваги

дітей до проблем навколишнього світу, причин забруднення міста і його наслідків; вирішення проблем пов'язаних з екологією; розвиток індивідуальної екологічної свідомості та мислення.

Основними завданнями вбачають:

- розвиток екологічної свідомості, особистості;
- ознайомлення із сучасними формами господарської діяльності,
- залучення до дослідницької діяльності в лісництвах.

За період роботи клубу учні брали участь у природоохоронних акціях та Всеукраїнських дитячих конкурсах та заходах екологічного спрямування:

- «Парки – легені міст і сіл»,
- «До чистих джерел»,
- «Зелений паросток майбутнього»,
- «Вчимося заповідувати»,
- «Вода – це основа життя»,
- «Лишайники – індикатори атмосферного повітря»,
- «Птах року»,
- «Юний дослідник»,
- «Мій рідний край – моя земля»,
- «Рослини-рятівники від радіації»,
- «Галерея кімнатних рослин»,
- «Ліси для нащадків»,
- «Флора України: компас у зеленому світі»,
- «Зелений паросток майбутнього»
- Еколого-натуралістичний похід «Біоцит в Україні» та інших.

Команда учнів (кер. Балабась І.В.) неодноразово ставала призерами у Всеукраїнському конкурсі дослідницьких робіт «Мікроскопічні водорості – показники екологічного стану довкілля», у Всеукраїнському науково-освітньому проекті «Оптимізація озеленення території навчальних закладів», у Всеукраїнському конкурсі учнівських та педагогічних робіт «Здорова планета – здоровий ти».

У рамках екологічної кампанії «Чиста Україна – чиста земля» учнівські загони під керівництвом вчителів природничого циклу брали участь у прибиранні паркового озера, узбережжя затоки Барбара річки Дніпро, паркового масиву, лісу у мікрорайоні Низи.

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ХАРЧУВАННЯ ШКОЛЯРІВ

Зінчик І.І. (м. Полтава, Україна)

Здоров'язберігальні вимоги до організації навчально-виховного процесу в загальноосвітній школі не будуть повними, якщо вони оминатимуть проблеми раціонального харчування школяра.

Під раціональним слід розуміти таке харчування, яке забезпечує сталість внутрішнього середовища організму, тобто гомеостаз, і підтримує високий рівень його життєвих проявів (ріст і розвиток організму, діяльність різних органів і систем) за будь-яких умов праці та побуту [1, с. 5]. При цьому науковою основою організації раціонального харчування людини, незалежно від її віку, статі, стану здоров'я і професійної належності, є загальні фізіолого-гігієнічні вимоги до харчового раціону, режиму харчування та умов приймання їжі. Адже для нормальної життєдіяльності людини необхідне постачання організму всіх поживних речовин у певних співвідношеннях.

У кожному харчовому продукті превалюють харчові речовини відповідного призначення. Тому умовно розрізняють 4 основні групи продуктів:

- 1) енергетичного призначення (хлібобулочні, макаронні, круп'яні, кон-